

ฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น

องค์การบริหารส่วนตำบลตะเคียนทอง
อำเภอกาญจนดิษฐ์ จังหวัดสุราษฎร์ธานี

โทรศัพท์ 0-7725-5049 ต่อ 11

www.takeantong.go.th

ฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น

สาขากองทุนและธุรกิจชุมชน/โภชนาการ

นางสาวอุบลวรรณ บุญคง

ภูมิปัญญา การรวมกลุ่มของชาวบ้านผลิตสุราพื้นบ้าน

ที่อยู่ บ้านเลขที่ 45 หมู่ที่ 7 บ้านหนองจิก ตำบลตะเคียนทอง อำเภอกาญจนดิษฐ์ จังหวัดสุราษฎร์ธานี

พิกัดตำแหน่งทางภูมิศาสตร์ตำแหน่งบ้าน 0547509/1011793

วันเดือนปีเกิด 13 มิถุนายน 2502

ศาสนา พุทธ

การศึกษา มัธยมศึกษาตอนปลาย

อาชีพ ค้าขาย

การถ่ายทอด บุคคลทั่วไป

สุราพื้นบ้านเป็นเครื่องดื่มที่เกิดจากภูมิปัญญาของคนไทยมาตั้งแต่ครั้งโบราณ มีวัตถุดิบและวิธีการผลิตที่แตกต่างกันไป วัตถุดิบที่ใช้ผลิตสุราพื้นบ้านมีหลายอย่าง เช่น น้ำตาลโตนด น้ำตาลจันทมะพร้าว ข้าวเหนียว ข้าวโพด และผลไม้ต่างๆ เช่น กล้วย เป็นต้น

นางสาวอุบลวรรณ กล่าวว่า การผลิตสุราพื้นบ้านในช่วงแรกนั้นเป็นการผลิตโดยการรวมกลุ่มกันภายในเครือญาติ ต่อมาได้มีการรวมกลุ่มภายใต้ชื่อ “รัฐวิสาหกิจชุมชนตำบลตะเคียนทอง” ซึ่งได้ดำเนินการผลิตมาประมาณ 8 ปี การผลิตสุราของกลุ่มจะใช้กล้วยหอมเป็นวัตถุดิบหลัก มีวิธีการผลิต ดังนี้ นำกล้วยหอมสุกหอม น้ำตาลทรายแดงและลูกแป้ง (คือเชื้อซึ่งเป็นส่วนประกอบของเชื้อราและยีสต์) มาผสมคลุกเคล้าให้เข้ากันในถังปากกว้าง เติมน้ำ ปิดฝา และหมักทิ้งไว้ประมาณ 1 สัปดาห์ เพื่อให้เชื้อราเจริญเติบโต และย่อยแป้งให้กลายเป็นน้ำตาล จากนั้นเชื้อยีสต์จะเปลี่ยนน้ำตาลเป็นแอลกอฮอล์ในที่สุด หลังจากนั้นตูดน้ำที่ได้จากการหมักไปกลั่น ซึ่งจะได้เป็นน้ำใส มีกลิ่นหอม มีแอลกอฮอล์ประมาณ 70 ดีกรี นำไปเจือจางให้เหลือประมาณ 30 ดีกรี กรองให้สะอาด และบรรจุขวด ตีฉลากภายใต้ชื่อ “สุรา 9 ต้น”

สาขาการแพทย์แผนไทย

นายสวาท โอมิ

ภูมิปัญญา หมอสมุนไพร

ที่อยู่ บ้านเลขที่ 18/2 หมู่ที่ 2 บ้านดอนเค็ง ตำบลตะเคียนทอง อำเภอกาญจนดิษฐ์
จังหวัดสุราษฎร์ธานี

พิกัดตำแหน่งทางภูมิศาสตร์ตำแหน่งบ้าน 0548410/1015038

วันเดือนปีเกิด พ.ศ. 2471

ศาสนา พุทธ

การศึกษา ประถมศึกษา

อาชีพ เกษตรผสมผสาน

การถ่ายทอด บุคคลทั่วไป

นายสวาท โอมิ ศึกษาภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทยมาจากบรรพบุรุษ เริ่มรักษาผู้ป่วยครั้งแรกเมื่ออายุ 25 ปี หลังจากนั้นได้ศึกษาหาประสบการณ์เรื่อยมาจนปัจจุบันนี้ แม้อายุมาก แต่ยังคงรักษาคนไข้ วิธีการรักษา และโรคที่พบบ่อย เช่น ปวดขา การฟั่นเฟือน การต้มยาแก้ไข้หัดประดู เป็นต้น ในแต่ละเดือนมีผู้ป่วยมารักษาเฉลี่ย ถึง 50 คน ในการรักษาแต่ละครั้งนั้น นายสวาทจะคิดค่ารักษาเพียง 39 บาท เพื่อเป็นค่ายกรูเท่านั้น เพราะ ต้องการช่วยเหลือและรักษาให้คนไข้หายป่วย ไม่ได้ประกอบอาชีพนี้เพื่อมุ่งหวังเงินทองตอบแทน

ตัวอย่างการรักษาโรคต่างๆ

1. วิธีการรักษาขางเด็กหรือการปวดขา

การรักษาขางในเด็กนั้น ใช้วิธีการรักษาด้วยน้ำมัน ซึ่งมีวิธีการทำน้ำมันและการรักษา ดังนี้ การทำ น้ำมัน ทำโดยนำน้ำสะอาดใส่ขันหรือภาชนะที่เตรียมไว้ สวดพระคาถากำกับ เมื่อได้น้ำมันแล้ว ใช้ใบมะยมจุ่ม น้ำมันพรมบริเวณที่มีอาการ แล้วสวดพระคาถา 3 บท ดังนี้ บทที่ 1 คาถาเชิญครู เป็นการอันเชิญครูบา อาจารย์ที่สั่งสอนวิชา บทที่ 2 คาถารำลึก เป็นการระลึกถึงปู่ย่าตายาย และบทที่ 3 คาถาตัดพิษขาง เคล็ดลับ สำหรับการรักษาขางนั้น มีความเชื่อว่าหากต้องการให้ขางหาย ต้องมารักษาช่วงเวลาหลังเที่ยงวันเป็นต้นไป

2. วิธีการรักษาเริ่ม

การรักษาเริ่มใช้วิธีการเคี้ยวหมากพลู แล้วพ่นบริเวณที่เป็นเริ่ม ซึ่งจะมีการสวดพระคาถากำกับ 3 บท ดังนี้ บทที่ 1 เป็นการสวดเพื่อเสกหมากพลูก่อนเคี้ยว บทที่ 2 เป็นการสวดเพื่อรำลึกพระคุณครูบาอาจารย์ และ บทที่ 3 เป็นการสวดเพื่อปิดพิษเริ่ม ซึ่งพระคาถาที่สวดมีเนื้อหา ดังนี้ “ อิมัง ปัตติปัตตัง ปัตตะกุนัง ปัตตะกุนาย ” เคล็ดลับการรักษาเริ่ม คือ หากต้องการรักษาให้หายขาด คนไข้จะต้องมาพ่นยา 3 มื้อ หรือ 3 ครั้ง

3. วิธีการรักษาไข้หัดประดู

ตัวยาประกอบด้วย ไมยราบทั้ง 5 (ทั้งต้น) นำมาต้มน้ำประมาณ 1 กระป๋องนม ต้มเคี่ยวและดื่มให้หมดใน ครั้งเดียว แล้วโยนกระป๋องทิ้งข้ามหัว เชื่อว่าจะทำให้ไข้หายขาด

สาขาการแพทย์แผนไทย

นางสนอง พรหมคง

ภูมิปัญญา หมอนวดแผนไทย และหมอสุมไพร

ที่อยู่ บ้านเลขที่ 163/1 หมู่ที่ 4 บ้านเฉอะ ตำบลตะเคียนทอง อำเภอกาญจนดิษฐ์ จังหวัดสุราษฎร์ธานี

พิกัดตำแหน่งทางภูมิศาสตร์ตำแหน่งบ้าน 0549218/1015119

วันเดือนปีเกิด พ.ศ. 2478

ศาสนา พุทธ

การศึกษา ประถมศึกษา

อาชีพ รับจ้าง

การถ่ายทอด บุคคลทั่วไป

นางสนอง พรหมคง ศึกษาภูมิปัญญาด้านนี้จากบิดา โดยช่วยจัดเตรียมยาสมุนไพรขณะบิดาทำการรักษาคนไข้ จนกระทั่งบิดาเสียชีวิต จึงได้เริ่มรับรักษาคนไข้ด้วยตนเอง ปัจจุบันมีประสบการณ์การรักษาไม่น้อยกว่า 35 ปี ส่วนใหญ่ในการรักษานั้นจะใช้วิธีการซักถามอาการ และสังเกตอาการของคนไข้ โรคที่รักษาบ่อย ได้แก่ อัมพฤกษ์ อัมพาต ไข้ทับระดู เลือดเสีย ยาแก้เส้น และยาขับนิ่ว เป็นต้น

ตัวอย่างตำรับยา

ตำรับยาขับนิ่ว ประกอบด้วย เหง้าสับประดขาว ยอดขี้เหล็ก 7 ยอด รากมะละกอ บานไม่รู้โรยดอกขาว และสารส้ม นำตัวยาทิ้งหมดมาต้มน้ำดื่ม

ตำรับยาแก้ไข้ทับระดู ประกอบด้วย ไมยราบ 1 กำมือ สารส้มขนาดเท่านิ้วก้อย 1 ก้อน นำตัวยามาต้มด้วยน้ำ โดยใช้น้ำประมาณ 1 กระบองนม ต้มเคี่ยวให้เหลือครึ่งหนึ่ง ต้มครั้งเดียวจนหมด

ตำรับยาแก้เลือดเสีย ประกอบด้วย รากมะกรูด รากมะนาว ใบมะขาม ใบส้มป่อย ผักเป็ดแดง อ้อยแดง ไม้ไผ่รวก หญ้าแซ่มไซ เหง้าโพล และเหง้าขมิ้นอ้อย นำตัวยาทิ้งหมดมาต้มน้ำดื่ม

ตำรับยาแก้เส้น ประกอบด้วย ขี้เหล็กทั้ง 5 (คำว่า “ทั้ง 5” หมายถึง ส่วนต่างๆของพืช 5 ส่วน คือ ใบ ดอก ผล ลำต้น และราก) แก่นตำเสา เถาว์ลยเปรียง และชุมเห็ดเทศ นำตัวยาทิ้งหมดมาต้มน้ำดื่ม

ตำรับยาแก้อาการท้องผูก ประกอบด้วย ผักราชพฤกษ์ 5 ผัก และยาดำ นำตัวยาทิ้งหมดมาต้มน้ำดื่ม

ตำรับยาแก้อัมพฤกษ์ ประกอบด้วย เหงือกปลาหมอ (หนามหมอ) ตากแห้ง นำมาตำกับพริกไทยจนเป็นผงละเอียด ละลายน้ำร้อน หรือน้ำผึ้งดื่ม

ตัวอย่างสมุนไพรชนิดต่างๆ ที่ใช้ในตำรับยา

- (1) ขมิ้นอ้อย เหง้า ขับลมและสมานแผล
- (2) อ้อยแดง น้ำส้มคั้นจากลำต้น บำรุงกำลัง ขับปัสสาวะ
- (3) พริกไทย ผล ขับลม
- (4) เหงือกปลาหมอ ทั้ง 5 แก่นน้ำเหลืองเสีย
- (5) เถาว์ลยเปรียง เถา แก้วปวดเมื่อย

สาขาการแพทย์แผนไทย

นางทรัพย์ อ่อนพร้อม

ภูมิปัญญา หมอตำแย หมอผดุงครรภ์แผนไทย หรือแม่ทาน

ที่อยู่ บ้านเลขที่ 84 หมู่ที่ 7 บ้านหนองจิก ตำบลตะเคียนทอง อำเภอกาญจนดิษฐ์ จังหวัดสุราษฎร์ธานี

พิกัดตำแหน่งทางภูมิศาสตร์ตำแหน่งบ้าน 0547569/1011107

วันเดือนปีเกิด 15 มิถุนายน 2466

ศาสนา พุทธ

การศึกษา ไม่ได้เรียนหนังสือ

อาชีพ ไม่ได้ประกอบอาชีพ

การถ่ายทอด บุคคลทั่วไป

นางทรัพย์ อ่อนพร้อม ได้สืบทอดองค์ความรู้การเป็นหมอตำแยจากย่าและมารดา ก่อนมารดาเสียชีวิตได้มอบเครื่องมือการทำคลอดให้ หลังจากนั้นจึงได้เริ่มเป็นหมอตำแยเมื่ออายุ 50 ปี มีประสบการณ์การทำคลอดมาแล้วประมาณ 50 คน ในการทำคลอดนั้นต้องมีการประกอบพิธีตั้งราดเพื่อบูชาครูบาอาจารย์ สิ่งของที่ใช้ประกอบพิธีประกอบด้วย หมาก พลุ เงิน ดอกไม้ และธูปเทียน หลังจากมารดาคลอดแล้ว จะให้อยู่ไฟโดยให้นอนบนแคร่ยกสูง ใต้แคร่ก่อกองไฟไว้ ใช้ก้อนส้ซึ่งเป็นก้อนหินกลมมน ขนาดพอเหมาะ สุมไฟให้ร้อน นำมาห่อผ้าเพื่อไม่ให้ร้อนมาก นำมาวางประคบบริเวณหน้าท้อง ประคบไปเรื่อยๆ หากก้อนส้เริ่มเย็นลง นำมาสุมไฟให้ร้อนใหม่ ทำซ้ำไปเรื่อยๆ ระหว่างการอยู่ไฟจะระมัดระวังไม่ให้รับประทานอาหารแสลง ส่วนใหญ่อาหารที่รับประทานได้มักมีรสเผ็ดร้อน เพื่อช่วยปรับสภาพร่างกายให้เลือดลมไหลเวียนดี เช่น ข้าวคลุกพริกไทยปนกับปลาช่อน เป็นต้น และควรให้ดื่มน้ำร้อน หรือน้ำอุ่นระหว่างการอยู่ไฟเพื่อป้องกันไม่ให้ธาตุในร่างกายแปรปรวนซึ่งอาจก่อให้เกิดโรคต่างๆ ตามมา การเป็นหมอตำแยนั้น นอกจากทำคลอดได้แล้วต้องมีความรู้ในการรักษาโรคหรืออาการต่างๆ ที่เกิดขึ้นหลังจากการคลอดของมารดาและของทารกได้ด้วย ตัวอย่างตำรับยาแก้อาการหรือโรคต่างๆ เช่น

ยาแก้เลือดดีขึ้น ประกอบด้วย ตับค่างสดหรือแห้ง นำมาบดผสมเหล้าขาว รับประทาน

ยาแก้ขางเด็ก ประกอบด้วย ฝักราชพฤกษ์ เกลือ และน้ำผึ้ง นำตัวยาทั้งหมดเคี้ยวรวมกันใช้ป้ายลิ้นเด็กบริเวณที่เป็นขางจนกว่าจะหาย

ยาแก้ตัวร้อนเป็นไข้ ประกอบด้วย กะลามะพร้าวอ่อน (เหมงมะพร้าว) เผาไฟให้เป็นถ่าน นำมาละลายน้ำนมมารดาและพอกบริเวณกระหม่อมเด็ก ช่วยลดความร้อนในร่างกาย

สาขาการแพทย์แผนไทย

นายเอียน ทุมแก้ว

ภูมิปัญญา หมอรักษาคณฤงพิษกัณฑ์

ที่อยู่ บ้านเลขที่ 105/1 หมู่ที่ 7 บ้านหนองจิก ตำบลตะเคียนทอง อำเภอกาญจนดิษฐ์
จังหวัดสุราษฎร์ธานี

พิกัดตำแหน่งทางภูมิศาสตร์ตำแหน่งบ้าน 0547908/1011139

วันเดือนปีเกิด พ.ศ. 2478

ศาสนา พุทธ

การศึกษา ประถมศึกษา

อาชีพ ทำสวน (สวนยางพารา)

การถ่ายทอด บุคคลทั่วไป

นายเอียน ทุมแก้ว เรียนรู้การใช้สมุนไพรรักษาคณฤงพิษกัณฑ์มาจากอาจารย์จบ (ไม่ทราบนามสกุล) โดยระหว่างเรียนนั้นอาจารย์จบใช้วิธีการสอนคือนำนายเอียน ไปเก็บสมุนไพรด้วยกันเพื่อให้เรียนรู้ชนิดของสมุนไพร และแหล่งที่อยู่ของสมุนไพร ขณะเรียนนายเอียนถูกกัดประมาณ 14-15 ครั้ง ซึ่งคนโบราณเชื่อว่าเป็นการลองของโดยครูบาอาจารย์ หลังจากเรียนรู้ประมาณ 1 ปี จึงเริ่มรักษาคณฤงพิษกัณฑ์ จนถึงปัจจุบันได้รับการรักษามาแล้วประมาณ 50 ปี สำหรับคนถูกพิษกัณฑ์นั้นหากเป็นไปได้จะแนะนำให้ไปโรงพยาบาลเพื่อฉีดเซรุ่มก่อน หากต้องการให้รักษาจะมีวิธีการรักษา ดังนี้ ก่อนการรักษาจะมีการตั้งราง โดยใช้หมากพลู 3 คำ เงินจำนวน 100 บาท รูป และเทียน ดั้วยาที่ใช้ในการรักษาประกอบด้วย เหง้าขมิ้น มีสรรพคุณช่วยถอนพิษ โดยนำมาฝนกับน้ำมะนาวแล้วใช้หญ้าตีนกาชุบตัวยาที่ได้ นำมาพาดหรือทาบริเวณแผลที่ถูกพิษกัณฑ์ วันละ 3 เวลา เช้า เที่ยง เย็น ขณะทายาจะมีการสวดพระคาถากำกับ “พุทธังถอน ธัมมังถอน สังฆังถอน ถอนด้วยนโมพุททายะ” แต่หากเป็นงูที่มีพิษร้ายแรงนั้น ต้องใช้ตัวยาแตกต่างกันออกไปซึ่งต้องทำพิธีพลียา (การขอตัวยาเพื่อนำมารักษา) ระหว่างการรักษา นั้น ห้ามผู้ป่วยรับประทานของแสลง เช่น กลัวย ขนมหื่อใบกล้วย และกุ้ง เป็นต้น เมื่อรักษาหายแล้วจะทำพิธีตัดพิษ โดยใช้เหง้าพุทธรักษาดอกขาวต้มน้ำให้ผู้ป่วยดื่ม และเพื่อระลึกถึงครูบาอาจารย์นายเอียนจะทำพิธีไหว้ครูทุกปีๆ ละ 1 ครั้ง โดยจะจัดในวันพฤหัสบดีในช่วงเดือนพฤษภาคม เครื่องบวงสรวงที่ใช้ประกอบด้วย ไก่ต้ม ขนมหื่อ ขนมหั่ว ข้าว แกง เหล้า รูปเทียน และหมากพลู 3 คำ

สาขาปรัชญา ศาสนา และประเพณี

นายเสียม บุญกำเนิด

ภูมิปัญญา การทำพิธีตั้งศาลพระภูมิเจ้าที่

ที่อยู่ บ้านเลขที่ 198 หมู่ที่ 4 บ้านเฉอะ ตำบลตะเคียนทอง อำเภอกาญจนดิษฐ์ จังหวัดสุราษฎร์ธานี

พิกัดตำแหน่งทางภูมิศาสตร์ตำแหน่งบ้าน 0549034/1014679

วันเดือนปีเกิด พ.ศ. 2473

ศาสนา พุทธ

การศึกษา ประถมศึกษา

อาชีพ ไม่ได้ประกอบอาชีพ

การถ่ายทอด บุคคลทั่วไป

นายเสียม บุญกำเนิด มีแรงจูงใจในการเรียนรู้ภูมิปัญญาด้านนี้จากบิดาตั้งแต่วัยเด็ก เริ่มเรียนจริงจังเมื่ออายุประมาณ 20 ปี ได้ฝึกฝนจนมีความชำนาญสามารถประกอบพิธีกรรมในการตั้งศาลพระภูมิเจ้าที่ได้ เมื่อบิดาเสียชีวิตจึงได้สืบทอดภูมิปัญญานี้จนถึงปัจจุบัน ในการตั้งศาลพระภูมิเจ้าที่นั้น ประกอบด้วยวัสดุอุปกรณ์ต่างๆ ดังนี้

เครื่องบวงสรวง

ประกอบด้วยของหวาน 12 ชนิด เช่น ขนมโค ขนมแดง ขนมขาว ขนมถั่ว และขนมงา เป็นขนมหลัก และขนมอื่น ให้ครบ 12 อย่าง ของคาว 12 ชนิด เช่น ปลาทั้งตัว และอื่นๆ ให้ครบ 12 ชนิด พานครู ข้าวตอก ดอกไม้ หมากพลู 12 คำ เทียนขาว 4 เล่ม รูป 9 ดอก และเงินค่าราดครู 309 บาท

อุปกรณ์อื่นๆ

เช่น บัตรหรือบัตรพลี สำหรับบูชาสิ่งศักดิ์สิทธิ์ต่างๆ (บัตรหรือบัตรพลี คือ ภาชนะหรือกระทงทำด้วยกาบกล้วยหรือใบตองสำหรับวางเครื่องบวงสรวง) ซึ่งจะมีรูปร่างแตกต่างกัน

บัตรรูปร่าง 4 เหลี่ยม เรียกว่าบัตร 8 ทิศ จะมี 8 อัน สำหรับวางเครื่องบวงสรวงแปดทิศ

บัตรคางหมู คือ บัตรรูปร่าง 5 เหลี่ยม เรียกว่า บัตรท้าวบอริถิ

บัตร 3 ชั้น คือ บัตรพระภูมิ

บัตร 5 ชั้น คือ บัตรกรุงพาลี

บัตรสามเหลี่ยม คือ บัตรพญานาค

บัตรกลม คือ บัตรนางธรณี

สาขาโภชนาการ

นางวิลาวัดณ์ เขียมวัชร

ภูมิปัญญา การทำกะปิ

ที่อยู่ บ้านเลขที่ 175/2 หมู่ที่ 4 บ้านเฉงอะ ตำบลตะเคียนทอง อำเภอกาญจนดิษฐ์
จังหวัดสุราษฎร์ธานี

พิกัดตำแหน่งทางภูมิศาสตร์ตำแหน่งบ้าน 0549060/1014613

วันเดือนปีเกิด พ.ศ. 2497

ศาสนา พุทธ

การศึกษา ประถมศึกษา

อาชีพ ปลุกผัก/ค้าขาย

การถ่ายทอด บุคคลทั่วไป

นางวิลาวัดณ์ เขียมวัชร เรียนรู้การทำกะปิมาตั้งแต่เด็ก เนื่องจากเป็นภูมิปัญญาของคนในชุมชน
ปัจจุบันทำมาแล้วประมาณ 20 ปี

การทำกะปิมิดังนี้

นำกุ้งมาล้างให้สะอาด เลือกขยะ และสิ่งปลอมปนอื่นๆทิ้ง นำกุ้งไปตากแดดให้แห้งพอหมาด นำมา
คลุกเคล้ากับเกลือและตำพอแหลก หมักไว้ 2 คืน นำมาตากแดดให้แห้ง และนำมาตำอีกครั้งให้ละเอียด อัดใส่ถัง
หรือโอ่งให้แน่น ชัดน้ำ (คือการนำไม้ไผ่มาสานขัดกันบริเวณปากโอ่งหรือปากถัง) เพื่อไม่ให้กะปิเสีย และมีกลิ่น
หมักไว้นานประมาณ 3-6 เดือนก่อนบรรจุกระปุกขาย

สาขาโภชนาการ

นางประเมิน ชื่นในเมือง

ภูมิปัญญา การทำไข่เค็ม

ที่อยู่ บ้านเลขที่ 111 หมู่ที่ 4 บ้านเฉวงะ ตำบลตะเคียนทอง อำเภอกาญจนดิษฐ์
จังหวัดสุราษฎร์ธานี

พิกัดตำแหน่งทางภูมิศาสตร์ตำแหน่งบ้าน 0549498/1015031

วันเดือนปีเกิด 26 พฤษภาคม 2484

ศาสนา พุทธ

การศึกษา ประถมศึกษา

อาชีพ ค้าขาย

การถ่ายทอด บุคคลทั่วไป

นางประเมิน ชื่นในเมือง กล่าวว่า การทำไข่เค็มเป็นอาชีพของครอบครัว ในอดีตเคยประกอบอาชีพต่างๆ มาแล้วหลายอาชีพ แต่ไม่ประสบความสำเร็จ สุดท้ายจึงตัดสินใจเลี้ยงเป็ด และนำไข่ที่ได้มาทำไข่เค็ม โดยคิดลอง ผิดลองถูก จนได้ไข่เค็มที่มีคุณภาพดี รสชาติอร่อย

วิธีทำไข่เค็ม

1. นำดินจอมปลวกมาผึ่งให้แห้ง และแช่น้ำสะอาดที่ต้มแล้ว 1 คืน
2. นำดินที่แช่ไว้มาคลุกเคล้ากับเกลือให้เข้ากัน อัตราส่วนที่ใช้ คือ ดิน 3 ส่วน ผสมเกลือ 1 ส่วน
3. นำไข่เปิดมาพอกด้วยดินให้หนาพอประมาณ จากนั้นพอกทับด้วยขี้เถ้าและบรรจุกล่อง ไข่เค็มที่ได้หากครบกำหนด 7 วัน สามารถทำไข่ดาวได้ และหากครบ 21 วัน จะต้มเป็นไข่เค็มได้ สามารถเก็บไว้ได้นานประมาณ 2 เดือน หลังจากนั้นไข่จะหมดอายุ

การทำไข่เค็มให้มีคุณภาพดีนั้นสิ่งสำคัญ คือ ต้องใช้ไข่ที่มีคุณภาพ ไข่แดงสวย ดังนั้น อาหารที่เลี้ยงเป็ดจึงสำคัญมาก อาหารที่ครอบครัวชื่นในเมืองใช้เลี้ยงเป็ด ประกอบด้วย ข้าวเปลือก หอยกะพง หัวกุ้ง และอาหารเป็ด นำมาผสมคลุกเคล้าให้เป็ดกินโดยจะให้อาหารวันละ 3 เวลา เพราะเป็ดจะให้ไข่ฟองโต โดยเฉพาะการให้เป็ดกินหอยกะพงและหัวกุ้ง จะช่วยให้ไข่แดงมีรสชาติดีขึ้น รวมทั้งต้องระวังอย่าให้คอกเป็ดขึ้น ควรจะโรยพื้นคอกด้วยแกลบ หรือขี้เลื่อย ส่วนไข่ที่ได้จะนำมาคัดแยกออกเป็น 3 ขนาด คือ ขนาดเบอร์ 1-3 โดยเบอร์ 1 และ 2 จะใช้ทำไข่เค็ม ไข่เค็มที่ทำนั้นได้รับรางวัลมากมาย เช่น

พ.ศ. 2529 ได้รับรางวัลชนะเลิศในการประกวดไข่เค็ม งานวันเงาะโรงเรียน จังหวัดสุราษฎร์ธานี

พ.ศ. 2533 ได้รับรางวัลที่ 1 จากการประกวดผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมไข่เค็ม ในงานวันเกษตรแห่งชาติ ณ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

พ.ศ. 2546 ได้รับคัดเลือกเป็นสินค้า OTOP ระดับ 4 ดาว และได้รับมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน เลขที่ มผช. 27/2546

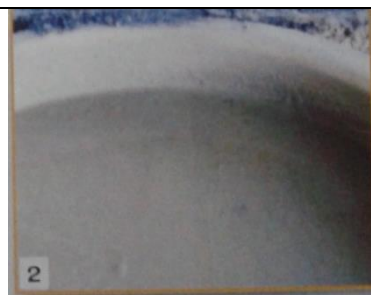

การทำไข่เค็มและคอกเลี้ยงเป็ด

1. กล่องบรรจุไข่เค็มพร้อมจำหน่าย

2. โคลนจากดินจอมปลวก และขี้เถ้าสำหรับพอกไข่

3. ไข่เค็มที่พอกดินโคลนและขี้เถ้าพร้อมบรรจุกล่อง

4. สภาพคอกเลี้ยงเป็ด ที่ได้รับการดูแลอย่างดี

สาขาโภชนาการ

นางอุดมพร อ่ำใหญ่

ภูมิปัญญา การทำกะปิ

ที่อยู่ บ้านเลขที่ 36/3 หมู่ที่ 6 บ้านคลองกะแตแจจะ ตำบลตะเคียนทอง อำเภอกาญจนดิษฐ์ จังหวัดสุราษฎร์ธานี

พิกัดตำแหน่งทางภูมิศาสตร์ตำแหน่งบ้าน 05457463/1014879

วันเดือนปีเกิด 3 มิถุนายน 2510

ศาสนา พุทธ

การศึกษา ประถมศึกษา

อาชีพ ค้าขาย

การถ่ายทอด บุคคลทั่วไป

นางอุดมพร อ่ำใหญ่ มีความเชี่ยวชาญการทำกะปิ โดยสืบทอดภูมิปัญญาด้านนี้มาจากบิดามารดา เริ่มทำจริงจังเมื่ออายุ 35 ปี ปัจจุบันทำมาแล้วมากกว่า 7 ปี โดยใช้กึ่งที่ทำได้เอง

วิธีทำกะปิ มีดังนี้

1. นำกุ้งมาล้างให้สะอาด คัดแยกขยะออกโดยนำกุ้งมาใส่ภาชนะที่มีน้ำ ให้สปีดขยະที่ลอยกระทงขึ้นทั้ง (ภาษาพื้นบ้านเรียก หลอย) จากนั้นนำกุ้งไปตากแดดพอหมาด
2. นำกุ้งที่ได้มาคลุกเคล้ากับเกลือในอัตราส่วนกุ้ง 3 กิโลกรัม ต่อเกลือ 300 กรัม ตำพอแหลก หมักทิ้งไว้ 3 วัน
3. นำกุ้งมาตากแดดให้แห้งอีกครั้ง เมื่อแห้งแล้วนำมาตำให้ละเอียด ส่งขายแม่ค้าในราคา กิโลกรัมละ 80 บาท

วิธีทำกะปิ

1. กุ้งที่ใช้ทำกะปิ
2. การตากกุ้ง
3. การคลุกเคล้ากุ้งกับเกลือ
4. การตำกุ้ง
5. การตากกุ้งที่ผ่านการหมักมาแล้ว
6. กะปิพร้อมส่งจำหน่าย

สาขาภาษาและวรรณกรรม

นายชิน คงวิจิตร

ภูมิปัญญา การร้องเพลงบอก

ที่อยู่ บ้านเลขที่ 183/1 หมู่ที่ 3 บ้านกะแดะแจะ ตำบลตะเคียนทอง อำเภอกาญจนดิษฐ์ จังหวัดสุราษฎร์ธานี

พิกัดตำแหน่งทางภูมิศาสตร์ตำแหน่งบ้าน 0546911/1014930

วันเดือนปีเกิด พ.ศ. 2479

ศาสนา พุทธ

การศึกษา ประถมศึกษา

อาชีพ ประมง

การถ่ายทอด บุคคลทั่วไป

นายชิน คงวิจิตร ชอบและสนใจศิลปะการร้องเพลงบอกมาก เมื่ออายุประมาณ 35 ปี จึงได้เริ่มฝึกฝนจากผู้รู้ท่านต่างๆ จนมีความชำนาญ ใช้เวลาในการฝึกฝนนานประมาณ 1 ปี การร้องเพลงบอกส่วนใหญ่จะร้องเป็นกลุ่มประมาณ 5 คน โดยมีคนร้องนำ 1 คน ส่วนคนอื่นๆ เป็นคนรับหรือเป็นลูกคู่ การร้องเพลงบอกจะร้องไปตามสถานการณ์ คัดเนื้อร้องสด ดังนั้นคนนำต้องมีไหวพริบ มีชั้นเชิงดีมากจึงจะทำให้การร้องสนุก ส่วนใหญ่จะร้องในงานเทศกาลต่างๆ เช่น งานสงกรานต์ หรืองานจับปี๊บเดือน เพื่อหาเงินทำบุญให้วัด หรือร้องในช่วงเก็บเกี่ยวข้าว เป็นต้น

สาขาศิลปกรรม

นายลือศักดิ์ พัฒนวัฒน์

ภูมิปัญญา การฝึกลิง

ที่อยู่ บ้านเลขที่ 42/3 หมู่ที่ 3 บ้านกะแตจะแจะ ตำบลตะเคียนทอง อำเภอกาญจนดิษฐ์ จังหวัดสุราษฎร์ธานี

พิกัดตำแหน่งทางภูมิศาสตร์ตำแหน่งบ้าน 0549005/1014990

วันเดือนปีเกิด 11 กรกฎาคม 2507

ศาสนา พุทธ

การศึกษา มัธยมศึกษาตอนปลาย

อาชีพ รับจ้าง

การถ่ายทอด บุคคลทั่วไป

นายลือศักดิ์ พัฒนวัฒน์ สืบทอดการฝึกลิงมาจากบิดา โดยเริ่มสอนในจริงตั้งแต่เมื่อประมาณปี พ.ศ. 2523 และประมาณปี พ.ศ. 2545 ทางสำนักงานเกษตรจังหวัดสุราษฎร์ธานี และการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ได้ติดต่อให้ช่วยสืบทอดภูมิปัญญาด้านนี้เพื่อเผยแพร่ต่อไป นายสมพร แซ่โค้ว ซึ่งเป็นครูฝึกลิงที่มีชื่อเสียงของจังหวัดสุราษฎร์ธานีเสียชีวิต

การฝึกลิงนั้นส่วนใหญ่จะนิยมฝึกลิงเพศผู้ อายุ 2-5 ปี มักเป็นลิงกัง ลิงหางหมู และลิงพิกเซล

วิธีการฝึกลิง มีดังนี้

1. ฝึกให้ลิงรู้จักมะพร้าวโดยให้แตะและจับทุกวัน
2. ฝึกการหมุนมะพร้าวบนพื้นโดยการใช้มือและเท้า ซึ่งมีอยู่ประมาณ 5-6 ท่า เช่น มือหมุน เท้าหมุน และหมุนพร้อมกันทั้งมือและเท้า หรือท่าหมุน 3 เท้า เป็นต้น ฝึกเช่นนี้ไปเรื่อยๆ จนลิงมีความชำนาญ
3. ฝึกให้ลิงใช้เท้าในการหมุนลูกมะพร้าวที่ผูกติดไว้กับราวผ้า ฝึกจนชำนาญ แล้วค่อยๆ เพิ่มระดับความสูงขึ้นไปเรื่อยๆ
4. ฝึกให้ลิงใช้เท้าในการหมุนลูกมะพร้าวกับต้นมะพร้าวจริง และฝึกเก็บมะพร้าวโดยใช้คำสั่ง “เอา เร็ว ไป มา”

การคัดเลือกลิงที่นำมาฝึกนั้น ส่วนใหญ่จะเลือกลิงที่มีอุปนิสัยไม่ก้าวร้าว รูปร่างดี ฝึกง่าย ส่วนลักษณะลิงที่ฝึกยากหรือไม่สามารถฝึกได้ เช่น ลิงที่ไม่สบตา หรือไม่จ้องหน้าคน นอกจากการฝึกเก็บมะพร้าว ยังฝึกลิงให้ทำกิจกรรมอื่นๆ เพื่อการท่องเที่ยวด้วย เช่น การหยิบจับสิ่งของต่างๆ ทั้งไม้ขีดไฟ ขวด ปากกา การเดิน 2 ขา ยืนชูปาย ปั่นจักรยาน เล่นบาสเกตบอล วิดพื้น ลอดห่วง เก็บขยะ และฝึกให้ช่วยเหลือตนเอง เช่น การแก้ปมเชือก เป็นต้น สำหรับอาหารที่ใช้เลี้ยงลิงนั้น จะให้ลิงกินข้าวเปล่าวันละ 3 มื้อ ขนม นม และผลไม้รสหวานชนิดต่างๆ เช่น ทุเรียน เงาะ มังคุด ลองกอง และลำไย เป็นต้น นายลือศักดิ์กล่าวว่า การฝึกลิงนั้นต้องค่อยเป็นค่อยไป ลิงก็เหมือนมนุษย์ ต้องการความรัก การดูแลเอาใจใส่ ไม่ชอบการบังคับ เขี่ยนตี ดังนั้นคนฝึกต้องมีความอดทน ใจเย็นและรอคอย

รางวัลที่ได้รับและการฝึกสิงให้ทำกิจกรรมต่าง

1. รางวัลต่างๆ ที่ได้รับ

2. ฝึกให้ยืนถือป้ายต้อนรับนักท่องเที่ยว

3. ฝึกให้ปีนต้นมะพร้าวจริง

4. ฝึกปั่นจักรยาน

5. ฝึกการวิดพื้น

6. ฝึกให้รู้จักมะพร้าวสีต่างๆ

7. ฝึกการเก็บมะพร้าว

8. ฝึกการเก็บมะพร้าว

สาขาศิลปกรรม

นายวินัย เมฆเสน

ภูมิปัญญา การเล่นหนังตะลุง

ที่อยู่ บ้านเลขที่ 102/1 หมู่ที่ 4 บ้านเฉอะ ตำบลตะเคียนทอง อำเภอกาญจนดิษฐ์ จังหวัดสุราษฎร์ธานี

พิกัดตำแหน่งทางภูมิศาสตร์ตำแหน่งบ้าน 0549320/1015165

วันเดือนปีเกิด 30 เมษายน 2501

ศาสนา พุทธ

การศึกษา ปริญญาตรี และประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครู

อาชีพ รับราชการครู

การถ่ายทอด บุคคลทั่วไป

นายวินัย เมฆเสน มีอาชีพรับราชการครู ปัจจุบันเป็นผู้บริหารโรงเรียนวัดพุทธ อำเภอกาญจนดิษฐ์ จังหวัดสุราษฎร์ธานี ด้วยใจรักงานศิลปะแขนงนี้ จึงได้ศึกษาภูมิปัญญาด้านนี้จากหนังอาจารย์เอียดน้อย ส.เคล้าน้อย และอาจารย์ศรีพัฒน์ เกื้อสกุล ใช้เวลาในการศึกษาอย่างจริงจังประมาณ 5 ปี หลังจากนั้นได้ฝึกฝนสั่งสมประสบการณ์ และตั้งคณะหนังตะลุง โดยใช้ชื่อว่า “หนังอาจารย์จุลี ส.เอียดน้อย” มีสมาชิกในคณะ 12 คน รับเล่นตามงานต่างๆ เช่น งานบวช งานแก้บน งานวัด และงานทั่วไป บทที่นำไปเล่นแต่ละครั้งมีทั้งแต่งเอง หรือเป็นบทที่สืบทอดมาจากอาจารย์ แต่ได้ปรับเปลี่ยนไปตามสถานการณ์ปัจจุบัน นอกจากนี้ยังมีการบันทึกการเล่นหนังตะลุงลงในแผ่นบันทึกข้อมูล (Compact Disc : CD) เพื่อเผยแพร่ภูมิปัญญาด้านนี้สู่สาธารณชน ปัจจุบันได้ถ่ายทอดภูมิปัญญานี้ให้กับเด็กๆ ที่สนใจ

สาขาอุตสาหกรรม และหัตถกรรม

นายชัยชาญ จิตสงค์

ภูมิปัญญา การทำผลิตภัณฑ์จากน้ำผึ้ง

ที่อยู่ บ้านเลขที่ 106/2 หมู่ที่ 7 บ้านหนองจิก ตำบลตะเคียนทอง อำเภอกาญจนดิษฐ์
จังหวัดสุราษฎร์ธานี

พิกัดตำแหน่งทางภูมิศาสตร์ตำแหน่งบ้าน 0548362/1010643

วันเดือนปีเกิด 9 สิงหาคม 2494

ศาสนา พุทธ

การศึกษา มัธยมศึกษาตอนปลาย

อาชีพ เกษตรผสมผสาน

การถ่ายทอด บุคคลทั่วไป

นายชัยชาญ จิตสงค์ สนใจการเลี้ยงผึ้ง จึงได้เข้าร่วมโครงการฝึกอบรมการเลี้ยงผึ้งจากจังหวัดเชียงใหม่ เมื่อประมาณ 6 ปีที่ผ่านมา จากนั้นจึงได้นำความรู้ที่ได้เรียนมาลองทดลองดู ปรับเปลี่ยนเพื่อให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อม

วิธีการเลี้ยง

เริ่มจากซื้อพันธุ์ผึ้งมาจากเชียงใหม่ นำมาเลี้ยงในกล่องไม้ยกพื้นสูง ให้น้ำเชื่อมเป็นอาหารสลับกับปล่อยให้ผึ้งหากินตามธรรมชาติ แต่จะปีละจับผึ้งในช่วงเดือนกุมภาพันธ์ถึงเดือนเมษายน ซึ่งสามารถจับได้ประมาณ 3 ครั้ง ปัจจุบันนอกจากจะผลิตน้ำผึ้งขายแล้ว ยังนำมาต่อยอดผลิตเป็นผลิตภัณฑ์ต่างๆ เช่น สบู่ น้ำผึ้ง และยาสระผม เป็นต้น

สาขาศิลปกรรม

นายมีง รัตนนพวงศ์

ภูมิปัญญา การทำเครื่องมือประมง

ที่อยู่ บ้านเลขที่ 72 หมู่ที่ 4 บ้านเฉงอะ ตำบลตะเคียนทอง อำเภอกาญจนดิษฐ์
จังหวัดสุราษฎร์ธานี

พิกัดตำแหน่งทางภูมิศาสตร์ตำแหน่งบ้าน 0549199/1015512

วันเดือนปีเกิด พ.ศ. 2469

ศาสนา พุทธ

การศึกษา ประถมศึกษา

อาชีพ ประมง

การถ่ายทอด บุคคลทั่วไป

นายมีงรัตนนพวงศ์ ประกอบอาชีพประมงเป็นอาชีพที่สืบทอดมาจากบรรพบุรุษ ส่วนมากผู้ที่ประกอบอาชีพนี้มักมีความสามารถในการทำเครื่องมือประมงสำหรับใช้เอง ซึ่งนายมีงนั้นมีความสามารถในการทำสวิง ลอบ และการมาดอวน เป็นต้น

สาขาศิลปกรรม

นายพงษ์ศักดิ์ ชมสุวรรณ

ภูมิปัญญา การทำไซดักปลาตุกทะเล

ที่อยู่ บ้านเลขที่ 62/3 หมู่ที่ 5 บ้านง่ามยวน ตำบลตะเคียนทอง อำเภอกาญจนดิษฐ์ จังหวัดสุราษฎร์ธานี

พิกัดตำแหน่งทางภูมิศาสตร์ตำแหน่งบ้าน 0545386/1015141

วันเดือนปีเกิด 7 ตุลาคม 2507

ศาสนา พุทธ

การศึกษา ประถมศึกษา

อาชีพ ประมง

การถ่ายทอด บุคคลทั่วไป

นายพงษ์ศักดิ์ ชมสุวรรณ สนใจเรียนรู้ภูมิปัญญาด้านนี้เพราะต้องการนำมาใช้ในการประกอบอาชีพ จึงได้เรียนรู้และสังเกตวิธีการทำไซจากผู้ที่มีความรู้ความชำนาญ ใช้เวลาในการเรียนรู้ประมาณ 3 เดือน จากนั้นนำมาฝึกฝนด้วยตนเองจนมีความเชี่ยวชาญสามารถทำไซที่ใช้งานได้สำเร็จ นอกจากทำไซไว้ใช้เองแล้ว ยังจำหน่ายสร้างรายได้ให้ครอบครัวได้อีกด้วย

ส่วนประกอบของไซ

โครงด้านนอก ทำด้วยไม้ไผ่นำมาเหลาเป็นซี่ความยาวประมาณ 1 เมตร ผูกร้อยด้วยเชือกหวาย หรือเถาววัลย์ ขนาดของไซที่นิยมใช้ คือ ขนาดที่มีจำนวนซี่ของโครงด้านนอก 33 ซี่

งา คือ ช่องทางให้ปลาเข้าไปด้านในของไซ แต่ไม่สามารถออกได้ ทำด้วยไม้ไผ่ 23 ซี่ ไซ 1 ลูก จะมีงา 2 ชั้น ซึ่งเรียกว่า งา 2 จังหวะ

หนง หรือ ขนง เป็นส่วนของปากไซ ทำจากเถาววัลย์ มักนิยมใช้เถาของต้นไผ่ ซึ่งมีความคงทน

รัดเอว คือ การนำเถาววัลย์มาสานรอบตัวโครงเพื่อเพิ่มความแข็งแรงให้กับไซ มักใช้เถาซี่เดือน หรือใช้หวายเทียม

สาขาศิลปกรรม

นายพิศาล แสงสุวรรณ

ภูมิปัญญา การทำกรงนก

ที่อยู่ บ้านเลขที่ 72 หมู่ที่ 6 บ้านคลองกะแตะแจะ ตำบลตะเคียนทอง
อำเภอกาญจนดิษฐ์ จังหวัดสุราษฎร์ธานี

พิกัดตำแหน่งทางภูมิศาสตร์ตำแหน่งบ้าน 0545420/1015540

วันเดือนปีเกิด 29 สิงหาคม 2510

ศาสนา พุทธ

การศึกษา ประถมศึกษา

อาชีพ ประมง/รับจ้าง

การถ่ายทอด บุคคลทั่วไป

นายพิศาล แสงสุวรรณ มีความสนใจภูมิปัญญาด้านนี้ เนื่องจากบุตรได้ซื้อนกมาเลี้ยงแต่ไม่มีกรงใส่ จึงได้เรียนรู้การทำกรงนกด้วยตนเอง โดยใช้เวลาเรียนรู้เพียง 2 สัปดาห์ และเริ่มผลิตขายเป็นอาชีพเสริม เนื่องจากในชุมชนมีคนสนใจเลี้ยงนกกรงหัวจุกมาก ส่วนใหญ่การทำกรงนกหัวจุกนั้นจะใช้ไม้ไผ่สีสุก และอาจใช้ไม้ชนิดอื่นๆ เช่น ไม้ขาวดำ ไม้รัก ไม้มะพร้าว ซึ่งราคาแตกต่างกัน

